

Posudek oponentky diplomové práce

Autorka: Bc. Monika Rychliková

Název práce:

Vykazatelnost organizací občanského sektoru: Kritická diskursivní analýza výročních zpráv vybraných OOS poskytujících sociální služby v období vlády Petra Nečase

Oponentka: Mgr. Selma Muhič Dizdarevič, Ph.D.

Kriteria hodnocení:	Hodnocení (1 – 4):
Zdůvodnění relevance tématu vzhledem k oboru Studia občanského sektoru <i>Je téma relevantní vzhledem k oboru? Je dobře zdůvodněno?</i>	1-2
Stručné slovní hodnocení:2- Téma je pro obor relevantní a svým způsobem inovační. Autorka propojuje otázku vykazatelnosti (accountability) a otázkou OS. Téma dobře zdůvodňuje. V aspektu propojení otázky diskurzu a vykazatelnosti však není jasný, jako roli hraje období vlády P. Nečase a New Public Management (více v posudku).	
Kvalita teoretického/konceptuálního rámce práce <i>Nakolik je obsah rámce relevantní vzhledem k tématu práce? Do jaké míry byla studovaná literatura představena přehledně a kriticky? Byla použita zahraniční literatura?</i>	1-2
Stručné slovní hodnocení Autorka používá nadstandardní množství zahraniční a české literatury pro objasnění konceptů, terminů a postupů. Podařilo se jí velice dobře propojit téma accountability s tématem OS, což je relativně málo prozkoumané téma v české odborné literatuře. Práce je však celkově zatížená příliš komplikovaným jazykem a spoustou odborných termínů a konceptů z lingvistiky.	
Formulace cílů, výzkumných otázek či hypotéz <i>Jsou dostatečně konkrétní a jasné? Odpovídají tématu práce a jejímu teoretickému/konceptuálnímu rámci?</i>	2
Stručné slovní hodnocení: Výzkumné otázky jsou dobře formulované, není však jasné jejich propojení s neoliberalismem. Ten se sice neobjevuje v samotné formulaci výzkumných otázek, neustále se však na něj odkazuje spolu s vládou P. Nečase a New public management. K čemu to odkazování sloužilo?	
Metody získávání a analýzy dat a jejich použití <i>Je vhodně zvolen, zdůvodněn a v průběhu výzkumu realizován design výzkumu/výzkumný rámec? Jsou využité techniky sběru dat, vzorek a metody analýzy dat dobře popsány, zdůvodněny a realizovány v rámci výzkumu vzhledem k výzkumným otázkám? Jsou diskutovány limity výzkumu a jeho etické aspekty?</i>	2-3
Stručné slovní hodnocení: Autorka dobře popisuje, jak si vybrala výzkumný vzorek. V práci uvádí, že analyzovala VZ osmi organizací, identifikuje však pouze 6. Autorka se správně ohrazuje, že nebude analyzovat části výročních zpráv, které ukládá zákon, ale není jasné, jak nakládá s částmi VZ, které přebírají slovník a požadavky Zákona o soc. službách? Má vůbec smysl analyzovat, proč VZ mluví o úkonu resp., jaký to má význam, když se jedná o termín vyžadován zákonem? Totéž u zákonů upravujících účetnictví. Podkapitola Analýza diskurzu je tak úzce lingvisticky profilována, plná výrazů, které lze posoudit jen z pohledu znalosti lingvistiky, sémantiky a především strukturalistické interpretace v chápání diskurzu, že není možné z pohledu odbornosti, ke které práce patří, posoudit její přiměřenost. Viz. např. věty typu "Manifestní intertextovost je explicitním odkazem na jiné texty."	
Kvalita závěrů práce <i>Byly naplněny praktické nebo teoretické cíle a zodpovězeny výzkumné otázky práce? Jak byla formulována praktická doporučení, pokud byla cílem práce?</i>	2
Stručné slovní hodnocení: V empirické části není jasné, co autorka sama zjistila a kdy zas přebírá poznatky z literatury. Hodnocení a klasifikace občas působí zcela arbitrárně.	

Práce se zdroji <i>Je v práci dodržen jednotný standard odkazů na literaturu a prameny? Byly v práci použity zdroje uvedené na seznamu použité literatury a pramenů?</i>	1
Stručné slovní hodnocení: Autorka cituje a odkazuje konzistentně, používá impresivní množství literatury, včetně cizojazyčné literatury.	
Struktura práce, formulační a gramatická úroveň, grafická úprava <i>Je práce vhodně strukturovaná? Odpovídá formulační i gramatická úroveň magisterské práci?</i>	3
Stručné slovní hodnocení: Práce obsahuje neobvyklé množství různých typů chyb, včetně chyby v samotném názvu, ale i nedokončenou větu, nesmyslné věty, vynechaná písmena, neočíslované tabulky. Je často psaná zbytečně komplikovaným jazykem. Občas se zdá, že autorka svým způsobem trochu zneužívá lingvistické odborné terminologie, aby z relativně jednoduchých textů vytřískala analýzu diskurzu.	

Celková známka před obhajobou: 2-3 (zejména kvůli formulační a gramatické úrovni)

pozn.: Lze udělovat známky od 1 do 4. V případě, že bude jedna část práce hodnocena známkou 4, je třeba práci nedoporučit k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

(Je nutno vyplnit, aby se student mohl připravit na obhajobu; počet témat a připomínek upravte podle Vaší potřeby.)

Příklady nedostatků na formulační a gramatické úrovni:

- Název práce: obdoví místo období
  - str.14 „Profesionalizace je proces, kterým se organizace stává profesionální “
  - str. 28., nedokončená věta “Tento kontext nejistoty a chybějící legitimacy z hlediska určitých prostředí organizace je”
  - str. 29 “Analýza diskursu je tak ze své podstaty kvalitativní, jelikož vychází z konstruktivistického paradigmatu. Jejím cílem je pochopení problému v jeho komplex-nosti, ne jeho rozložení v populaci, jako je cílem strategie kvalitativní.” Kvantitativní?
  - str. 40 chyba pravopisní a tvrzení o přítomném čase při citování času minulého „, „V roce 2012 jsme nabízeli celkem 19 registrovaných sociálních služeb, kterých využilo 4797 lidí, s nimiž jsme řešili celkem 8933 zakázek.“ (Člověk 2013: 57)
- Svou činnost organizace reprezentují na **střeni** úrovni abstrakce, na úrovni souborů událostí, které jsou z gramatického hlediska vyjádřeny v přítomném čase.“ - Co to znamená, „na střední úrovni abstrakce“, jako jsou úrovně určovány?

Problémy s vyhodnocením vybraných diskurzů:

- „Převažuje však označení *klient*, které se nenachází ani ve jmenovaných zákonech, ani například v Kodexu Asociace poskytovatelů sociálních služeb (2016), která používá označení *uživatel*. Význam slova klient je dle Jazykové příručky Ústavu pro jazyk český (2020) spojen se zákazníky tradičních profesí, jako je lékař či advokát. Používání slova klient lze interpretovat jako projev tržních mechanismů (význam zákazník) i profesionalizace (spojení s tradičními profesemi). Oboje interpretace lze rámovat jako reprezentaci založenou na neoliberalním jazyku a hodnotách. Takové označení lze chápat v rámci konkurenčního prostředí, které vytvářeno v logice New Public Managementu (Veselý 2012: 762), kdy pro-klientské organizace – poskytovatelé sociálních služeb soutěží o zákazníky - klienty.“ – jaké označení, místo termínu klient, se vyskytuje ve VZ před ustanovením NPM? Souvisí to nějak s reformami za vlády P. Nečase? Není to tak, že by autorka musela porovnat VZ z období před vládou PN a během jeho vlády, aby mohla tvrdit, že ke změnám a přizpůsobení se neoliberalním požadavkům skutečně došlo? Např. na str. 55 autorka píše „Sportovní metafora má však i další implikace, což je představa, že život a společnost je jako sportovní utkání, tedy soutěž. To s sebou zákonitě nese vítěze a poražené. V tomto aspektu lze sportovní metafory interpretovat jako přizpůsobení dominantnímu neoliberalnímu diskursu, kde má idea soutěže významnou roli.“ Nevíme však, jestli sportovní metafory chybí ve VZ z období předchozích. Dál autorka pracuje

**Katedra studií občanské společnosti
Fakulta humanitních studií
Univerzita Karlova**

**Department of Civil Society Studies
The Faculty of Humanities
Charles University**

s výroky účelově, např. na str. 56-57 píše „Me-taforly ilustrují to, že sociální situace klientů není dána jejich osobnostními a volními cha-rakteristikami, ale nerovnostmi v jejich postavení a komplexními sociálními problémy, které je přesahují a které nevytvořili.“, což je přesný opak podstaty fundamentálního neoliberalního tvrzení, že si za svůj osud každý může sám a sám by se o sebe měl postarat.

- na základě čeho autorka tvrdí „Diskurs občanské společnosti je však marginální nejen ve výročních zprávách obecně, ale i při reprezentaci dobrovolnictví. Převažující je reprezentace byrokratická uvedená v podkapitole 4.2.5.“?

Celkové vyjádření/komentář oponenta práce:

(Není povinné.)

V Černé hoře, dne 20. 8. 2020

.....

Podpis oponenta práce.